

годинники на ратушах змінили бій дзвіниць, і закріпилась у сучасності. Це змінило сприйняття часу, час від дарунку Божого став тим, що можна використовувати, орієнтуючись на циферблат.

Висновок. Аксіологічний вимір сучасної темпоральної культури перспективний напрямок філософських досліджень. Актуальність йому забезпечує вплив часу та його сприйняття на всі сфери життя людини. І людина стає людиною у тому числі тоді, коли здатна себе помістити у наратив плинного теперішнього між минулим та майбутнім, і мислячи себе у контексті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Dembinski Paul H. Ethics and Responsibility in Finance. Routledge Focus on Economics and Finance 1st Edition. 2017. 80 p.
  2. Osadcha L. Future Oriented Temporality as a Worldview Narrative of Western Culture. Issues in Cultural Studies, (36). 2021. P. 61-70. doi : <https://doi.org/10.31866/2410-1311.37.2021.236000>.
  3. Ossias, M. Death of the Future. Four by Three: Independent online magazine on philosophy. 2016. URL : <https://christine-jakobson.squarespace.com/issue/death/death-of-the-future> [in English].
  4. Козеллек р. Минуле майбутнє. Про семантику історичного часу / Пер. з нім. К. : Дух і літера, 2005. 380 с.
- Марк Аврелій. Наодинці з собою. Роздуми. Львів : Априорі, 2018. 184 с.

Марія ЛУГОВА

*Здобувачка третього освітньо-наукового рівня вищої освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди,
Харків, Україна
sofine.manager1@gmail.com*

СИМВОЛ МАТЕРІ ЯК ВІЧНА ЦІННІСТЬ У СУСПІЛЬНІЙ СВІДОМОСТІ: КУЛЬТУРНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ

«Виховання дитини – не приємна забава, а робота, в яку потрібно вкласти зусилля безсонних ночей, капітал тяжких переживань і безліч роздумів...». – писав класик педагогічної думки Януш Корчак [1]. Очевидно, що мова йдеться про найвідданішого своїй справі педагога – про матір.

Звертаючись до обговорення цінностей як визначальної характеристики людського буття в історичній ретроспективі, а також на сучасному етапі, варто звернути увагу до символу матері, яка у поєднанні з дитиною, є класичним цінним образом у суспільній свідомості. Українська народна мудрість каже: «При сонці тепло, при матері добро». Саме

цінність матері для дитини оспівана в картинах, піснях і віршах, її актуальність не втрачається і сьогодні.

В статті «Романтизація образу дитини та світу дитинства» було зазначено: «Мати та дитина є окремою категорією в культурі, літературі, живописі, зокрема в іконописі та в інших напрямках мистецтва. Мати та дитя постають як класичний сюжет та вічний символ святості, чистоти, легкості, добра, миру, життя та добробуту. Мистецтво на прикладі живопису дає велику кількість матеріалу для дослідження зазначеної теми». Тож, аналізуючи український православний іконопис, в статті зверталось увагу на частоту проявів образу дитини з матір'ю [3].

Різноманіття сюжетів, пов'язаних з образом матері та дитини, найбільш яскраво представлені епохою Відродження: Рафаель Санті «Сікстинська мадонна», Леонардо да Вінчі «Мадонна Літта», Рембрандт «Портрет старої».

Українська культура також є яскравим прикладом ціннісного ставлення до образу матері. Він оспівувався в поезії та літературі як символ піклування, ніжності та зв'язку з родом.

О. Ярошинська в статі «Сучасні тенденції розвитку інституту батьківства на Україні» зазначала: «Сьогодні життя доводить безумовний пріоритет матері у здійсненні виховного процесу і контролю за його перебігом в українських сім'ях. Традиційно вона несе повну відповідальність за виконання виховних функцій сім'ї. Відсутність материнської турботи і неувага до дітей з її боку є досить неординарним і тому вкрай нечастим явищем в українських родинах. Саме мати частіше ніж батько надає дитині необхідну емоційну підтримку, допомагає їй стабілізувати, покращити свій стан, коли вона чимось стурбована. Матері зазвичай цікавляться усіма проблемами життя своїх дітей: з ким і де проводять час їхні діти після школи, чим вони займаються у вільний час, цікавляться успішністю дітей у школі та надають допомогу у виконанні домашніх завдань, знають, хто їхні друзі, як їхні діти витрачають свої кишенькові гроші тощо» [4].

Однак, незважаючи на традиційне ціннісне ставлення до образу матері, сучасні тенденції поступово вносять зміни у суспільній свідомості.

В роботі «Духовно-інтелектуальні засади сімейного виховання в сучасних соціокультурних контекстах» ми звертались до особливостей впливу на інститут батьківства: утворення нових форм сімейних відносин; зміна в рольовій функції членів родини; зміни, які впливають на демографію (одностатеві шлюби, закони про дозвіл абортів, чайлд-фрі); поява нових юридичних структур та нормативів; новий рівень

міжнародних відносин (міжетнічні шлюби та міжнародне всиновлення); нові сексуальні орієнтації (окрім традиційної гетеросексуальності, розповсюдженою стає гомосексуальність та бісексуальність); трудова еміграція; поява великої кількості стресорів та потреба в швидкому темпі життя [2].

Всі ці тенденції зменшують значимість образу матері в глобальному суспільному просторі. Жінки часто більш зайняті кар'єрним зростанням та саморозвитком, аніж материнством, а зростання одностатевих шлюбів та родин чайлд-фрі взагалі негативно сприяють самовідтворенню та нівелюють можливість реалізувати себе у батьківстві. Однак, військові реалії в Україні змушують переосмислити та переоцінити «модні» тенденції. Материнство сьогодні в Україні стало символом батьківщини, дому, а отже добробуту та достатку. «Рідна земля» та «матір» утворюють симбіоз, який надихає та дарить наснагу в боротьбі за національні інтереси.

Отже, образ матері у зв'язку з дитиною є класичною вічною цінністю, яка оспівана в картинах, піснях, віршах. Богоматір, Богородиця, Діва Марія, Мадонна – все це вона, мама, матуся, мати. Саме вона дає життя кожній живій істоті на планеті, вона піклується та доглядає, навчає та захищає. Не зважаючи на будь-які мінливі тенденції, символ матері є вічною цінністю, символом відтворення роду, а отже вічності та життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корчак Я. Як любити дитину. Х.: Family Leisure Club. 2016. 208 с.
2. Лугова М. С. Духовно-інтелектуальні засади сімейного виховання в сучасних соціокультурних контекстах. Духовно-інтелектуальне виховання і навчання молоді в ХХІ столітті: міжнар. період. зб. наук. пр. за заг. ред. В. П. Бабича, Ю. Д. Бойчука, Л. С. Рибалко, О. М. Хвостиченка. Харків : ВННОТ, 2022. Вип. 4. С.697-700. URL: <https://ol.world-ontology.org/home/%d1%81%d0%b1%d0%be%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%d0%b8/>
3. Luhova M. S. Romanticization of the image of the child and the world of childhood. Current development areas in social sciences in the modern world after February 24, 2022: Collective monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. p. 21-36. URL: doi <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-246-3-2>
4. Ярошинська О.О. Сучасні тенденції розвитку інституту батьківства на Україні', Психолого-педагогічні проблеми сільської школи, Київ: Міленіум, №15, 2006. с. 120-128.